

feiten en meningen uit de media- wereld

TONY VERHELLE
EN
WIM VAN DER BIESEN

•
Over het PLURALISME OP RADIO EN TV in landen waar deze van staatswege een monopoliepositie innemen, zijn reeds heel wat polemieken gerezen en is reeds heel wat inkt gevloeid. In Frankrijk, dat een dergelijk systeem kent op TV-gebied, heeft een volksvertegenwoordiger er zijn steentje toe bijgedragen opdat deze discussies weer in volle hevigheid kunnen losbarsten. Hij heeft namelijk een wetsvoorstel ingediend dat ernaar streeft de journalisten van kranten en tijdschriften ook hun zegje te laten hebben in het TV-nieuws, voor of na TV-journalisten zelf.

Een verdere uitwerking staat nog niet vast. Men kan zich de vraag stellen of een dergelijk voorstel het hele objectiviteitsprobleem niet nog hopelozener zal maken.

•
Half 1979 werd te Brussel de «FEDERATION DES ELECTEURS EUROPEENS» (FEE) opgericht met als doel «dése burgers uit de verschillende EEG-landen te verenigen die elkaar willen helpen bij het onderzoek, de analyse, de vergelijking van ideeën, boodschappen, projecten, acties, initiatieven en kritieken omtrent de organisatie van «hun» Europa». Deze vereniging, een soort van politieke Test-Aankoop, ontzegt zichzelf van elke kandidatuur of steun aan een kandidatuur, maar wil met de assistentie van ongebonden sociale wetenschappers, de kiezers een degelijke voorlichting bieden van de programma's die hen bij de verkiezingen worden aangeboden. De oprichting gebeurde op initiatief van de heer Louis Darms, professor bij het I.A.D. en het I.H.E.C.S. en stichter van de internationale organisatie van de verbruikersverenigingen.

•
Niet alleen de totalitaire landen hebben tegenwoordig de slechte gewoonte de PERSVRIJHEID met DE VOETEN TE TREDEN. Zo is het in het nog jonge democratische Spanje blijkbaar al herhaaldelijk voorgekomen dat lieden van duidelijk rechtse signatuur geen of nauwelijks een straf krijgen voor hun wetsovertredingen, maar dat diegenen die dit aanklagen steevast een proces tegen zich ingespanssen zien. Op dit ogenblik zijn er 60 van die processen hangende tegen Spaanse journalisten, bijna allemaal uitgaand van de regering. Vier van die journalisten en een vrouwelijke filmregisseur moeten bovendien voor de

krijgsraad verschijnen (wegens smaad aan het leger), alhoewel de grondwet verbiedt dat dit overblijfsel uit het Francoregime nog wordt toegepast en stelt dat burgers door burgerlijke rechtbanken moeten beoordeeld worden.

Zo'n proces bracht de hoofdredacteur van "El Pais" ertoe in april '78 te spreken over vonnissen die deden denken aan het optreden van de nazi's of Idi Amin. Op zijn beurt werd hij hiervoor door het Opperste Gerechtshof gedagvaard en tot 3 maanden cel veroordeeld. De vrijheid van meningsuiting wordt nochtans uitdrukkelijk gegarandeerd door de Spaanse grondwet.

Ook in Zweden, vrijheidsland bij uitstek (dachten wij toch) is een beslissing van het Hooggerechtshof aangekomen als een donderslag bij heldere hemel. Het stelde dat de politie het recht heeft foto's of filmbeelden van een gebeurtenis op te eisen als ze die voor haar onderzoek nodig acht. Volgens het Hooggerechtshof is dit niet in strijd met het auteursrecht op foto's en filmbeelden, noch met de rechtsbescherming van de gefotografeerde personen.

•
Op vrijdag 27 juni werden 2 Luikse KABELMAATSCHAPPIJEN, Coditel en Teledis, door de RECHTBANK VEROORDEELD. De rechtbank zetelde in beroep tegen een uitspraak van een politierechtbank die beide maatschappijen had vrijgesproken. De uitspraak is nog niet definitief, vermits cassatieberoep werd aangetekend.

De klacht tegen de maatschappijen ging uit van drie verbruikersorganisaties en de RTBF, omdat op Belgische schermen reclameboodschappen van Franse televisiezenders waren verschenen.

De rechtbank ging over tot een veroordeling rekening houdend met een advies van het Europees Hof van Justitie. Ze is van oordeel dat de RTBF inderdaad door deze oneerlijke concurrentie wordt geschaad.

Wat de klacht van de verbruikersverenigingen betreft (het gevaar van de grote beïnvloeding door reclamespots, vooral voor kinderen), deze vond de rechtbank ongegrond.

Feit is dat de uitvoerende macht tot nog toe geen enkele poging heeft ondernomen om dit doorzenden van reclamespots tegen te gaan.

•
Op dinsdag 29 april 1980 OVERLEED de "grootmeester van de suspense", SIR ALFRED HITCHCOCK op 80-jarige leeftijd. Hoewel Hitchcock zich ooit eens over ac-

teurs uitliet als over een kudde vee, toonden vooral de acteurs die ooit met hem hadden gewerkt, zich zwaar geschokt door dit verlies. Vast staat dat "Hitch" een uiterst schuw man was zodat zijn uitspraken dikwijls als afleidingsmanoeuvres dienen geïnterpreteerd.

Hoe hij eruitzag wist iedereen die ooit eens een film van hem zag, dankzij zijn eigenaardige gewoonte in de meeste van zijn films onverwacht en kortstondig op te duiken.

Zijn werk en leven zullen nu wel overal tot retrospectievels aanleiding geven, zodat wij dat gerust aan anderen kunnen overlaten. Enkel nog dit.

Hitchcock had op hogere leeftijd nog slechts één wens: zijn eigen dood regisseren, wat dan als volgt diende te gebeuren. Hij zou rustig aan tafel zitten, genietend van een copieuze maaltijd, een verblindend mooie (en uiteraard blonde) vrouw zou onverwachts opdagen en hem neersteken. "Het heeft niet mogen zijn": hij stierf een natuurlijke dood.

Het PERSIMPERIUM van krantenmagnaat Robert HERSANT begint zwaar WATER TE MAKEN. Zijn 3 Prijskranten (een overtreding van de perswet). Le Figaro, L'Aurore en France-Soir boeren sterk achteruit. Pogingen om 2 zondagsbladen uit te geven zijn falikant afgelopen en zijn 2 grote drukkerijen te Parijs werken niet genoeg om de investeringen rendabel te maken. Over zijn provinciale dag- en weekbladen en zijn gespecialiseerde magazines hoeft hij niet te klagen, maar zijn paradepaardjes in Parijs laten de oren hangen.

Hersant heeft die problemen hoofdzakelijk aan zichzelf te danken.

Bij Le Figaro heeft hij de redactionele vrijheid totaal aan banden gelegd en een hele rij uitstekende politieke, culturele en economische redacteuren en columnisten doen of laten vertrekken. Om dit tegen te gaan liet hij begin april Le Figaro en L'Aurore praktisch helemaal fusioneren (het schutblad uitgezonderd). Maar dit bracht geen baat: in Le Figaro vinden de vroegere lezers nog weinig stimulerende lectuur en de krant is een vaal produkt geworden van gedweëde Hersant-volgelingen; met L'Aurore als nog valere afspiegeling.

Resultaat: De oplage van L'Aurore is in een paar jaar praktisch gehalveerd en Le Figaro valt voor het eerst sinds lange tijd terug onder de 300 000 exemplaren. Ook de oplage van France-Soir (vroeger goed voor 1 miljoen) schommelt nu rond de 500 000.

Woordvoerders van de Amerikaanse hard- en softwarefirma RCA hebben meegedeeld dat zij eindelijk klaar zijn met de basistechnologie van de "MUUR-TV".

Het toestel dat als schilderij tegen de muur wordt gehangen is volgens de firma vergelijkbaar met alle andere, alleen neemt het minder plaats in. Totnogtoe gaat het enkel om zwart-wit-televisie.

Om haar hebben naar schatting 15 miljoen Britten hun eetgewoonten veranderd. Ze is geen persoon, wel een TV-serie, meer bepaald de meest populaire en onverwoestbare sinds het ontstaan van dit medium:

"CORONATION STREET". Dit eindeloos verhaal over de gebeurtenissen in een straat van een Britse volksbuurt vierde onlangs zijn 2000ste AFLEVERING. Het is reeds meer dan 19 jaar een deel van de British Way of Life en staat sinds december 1960 onafgebroken in de top 10 van de populairste Britse TV-programma's. Een eenzaam wereldrecord.

Amsterdam, 30 april 1980. In Nederland ging de TROONWISSELING gepaard met hevige RELLEN. De voor de openbare orde verantwoordelijke minister geeft de SCHULD aan de BERICHTGEVING VAN NOS-TV en vooral VARA en STAD Radio. De actualiteitenrubrieken van TROS en NCRV zijn daarbij op de kar van de minister gesprongen en meenden het werk van hun collega's op een ongelooflijke manier te moeten aanvallen en beschimpen. Een ware hetze. Het is dus weer eens hommele in Nederland, waarbij de van rationele argumenten gespeende aanval op de VARA de omroep al meer dan 4000 leden heeft gekost.

Op 26 april 1980 werd op de voornaamste AMERIKAANSE NIET-COMMERCIELE TV-NETTEN een BELGISCHE TV-AVOND GEPROGRAMMEERD onder de titel "An Evening of Belgian Television". Dit gebeurde in het raam van de Belgian Today campagne in de VS. Samensteller van dit 2 uur durend programma was Fred Flaxman die van de oude meesters en ballet, via Brel en Toots Thielemans, tot Marva en Urbanus Van Anus een overzicht wou geven van wat de Belgische TV cultureel te bieden heeft, met daarbij ook de nadruk op het feit dat België 2 landstalen heeft. De helft van het pro-

gramma wordt ingenomen door de TV-film "De onweersvogel" geschreven door Paul Koeck en geregisseerd door Peter Simons. Van deze film werd te New York een Engelstalige versie gemaakt.

Flaxman wil het hier echter niet bij laten: "Vele Europese producers moeten nu maar eens hun minderwaardigheidscomplex afleggen omdat zij vrijwel nooit iets in de VS kwijt kunnen. Dat ligt niet aan hen, wel aan de Amerikaanse TV, die zijn publiek schromelijk onderschat".

Flaxman heeft een project klaar dat "International Playhouse" heet en dat bestaat uit wat hij de beste drama's van derien landen vond.

Voor België twijfelde hij tussen "Mira" en de "Loteling". Zijn voorkeur ging uit naar de laatste (omwille van zijn Bergman-sfeer), maar hij verkoos Streuvels' Mira omwille van de grotere actie.

Zo'n programma kan voorlopig enkel terecht bij Public Broadcasting, de commerciële netten nemen niet het geringste risico. "Hun uitgangspunt is dan ook niet het aanbieden van programma's aan het publiek, maar wel het presenteren van die kijkers aan de reclame-agentschappen. De programma's zijn daarbij altijd bijzaak geweest, zeker waar het hun kwaliteit betreft", aldus nog Flaxman.

De BOND van RADIO en TV-JOURNALISTEN dringt er in een brief bij de Raad van Beheer van de BRT op aan het zgn. DETACHEREN ONMOGELIJK TE MAKEN.

Dit afvloeien van BRT-journalisten naar gastprogramma's of ministeriële kabinetten brengt de geloofwaardigheid van de BRT-nieuwsdienst in het gedrang, zo argumenteert de Bond.

Dit detacheren kan ook voor een flinke hap zorgen in de (toch al krappe) personeelsbezetting van de nieuwsdienst, daar aldus tijdelijk of definitief afgestane personeelsleden niet mogen vervangen worden.

Volgens een onderzoek van het Franse literaire weekblad "Nouvelles Littéraires" zijn zeer veel Franse boekhandelluitbaters ONTEVREDEN over DE OPHEFFING VAN DE VASTE PRIJSBINDING VOOR BOEKEN, waartoe besloten werd door de minister van Economische Zaken Monory.

83 % van de 700 aangesproken verkooppunten zagen de maatregel als een aanzienlijke verslechtering die de kleine uit-

geverijen van de kaart dreigt te vegen. Die tegenstanders van de nieuwe regeling zullen zich organiseren in een "Unie van Boekhandels van Frankrijk".

De PULTIZER PRIJS voor de roman werd dit jaar toegekend aan Norman Mailer voor zijn laatste boek "The Executioner's Song", het verhaal over de terechtstelling van Gary Gilmore (die zelf om terechtstelling gevraagd had)

De krant "the Boston Globe" kreeg niet minder dan 3 Pulitzer prijzen voor journalistiek. "The Philadelphia Enquirer" kreeg er één voor zijn berichtgeving over het kernongeval te Harrisburg, en een fotograaf van UPI behaalde een prijs voor de foto van een executie in Iran.

In een commissie van het Amerikaanse Congres hebben AMERIKAANSE AUTEURS hun VREES uitgedrukt voor de steeds GROTERE MONOPOLIEVORMING BINNEN DE UITGEVERIJEN. Zo dreigt de boekindustrie volledig door de amusementsindustrie opgeslorpt te worden (met op kop ondernemingen als Gulf and Western, CBS en vele Hollywood filmstudio's).

E.L. Doctorow, vice-voorzitter van de Amerikaanse afdeling van de internationale PEN-club verklaarde dat "wanneer de handel (van boeken) in zo weinig handen terecht komt, er geen plaats meer is voor literair werk, voor boeken over sociale veranderingen, voor boeken die getuigen van politieke moed of grote literaire verdienste". De bekende laureate van de Pulitzerprijs, Barbara Tuchman, voegt hieraan toe: "de tendens gaat volledig in de richting van al wat bekend en aanvaard is. Ik weet niet of ik in die omstandigheden voor mijn eerste boek ooit een uitgever zou gevonden hebben (...)".

De GOUDEN PALM van het FILMFESTIVAL TE CANNES werd dit jaar voor de 33e maal uitgereikt. Ook bij de bekroning van films blijkt de inflatie ingang te vinden. Net zoals vorig jaar (en zoals ook op andere festivals gebeurt) werden 2 gouden palmen toegekend, één voor het Japanse epos "Kagemusha" (de dubbelganger) van Akira Kurosawa en één voor Bob Foss's "All That Jazz". De speciale prijs van de jury kreeg Alain Resnais voor "Mon Oncle d'Amérique". De moeite die de jury deed om de speciale prijs als evenwaardig aan een gouden palm voor te stellen, liet vermoeden dat er achter de schermen een en ander gebeurd was.

En inderdaad, donderdagavond (daags voor de bekendmaking) waren alle juryleden het erover eens dat in de (eerder zwakke) competitie 4 films doorslaggevend waren: de 3 genoemde en "Salto nel Vuoto" (sprong naar de leegte) van Bellocchio. Ieder zou een grote belangrijke prijs krijgen. Toen de jury vrijdagmorgen samenkwam om alles definitief vast te leggen, bleef juryvoorzitter Kirk Douglas wag. Hij was tevreden met het donderdag bereikte resultaat, zijn favoriet (Fosse) stond aan de kop, en hij wilde dit zo houden want over Resnais en Kurosawa was hij niet te spreken. Vandaar ... Bellocchio kreeg dan maar onrechtstreeks een troostprijs door de vertolkingsprijzen toe te kennen aan de hoofdacteurs in "Salto nel Vuoto", Anouk Aimée en Michel Piccoli.

In de Verenigde Staten werden de FILM-OSCARs weer uitgereikt. "Kramer versus Kramer", een film van Robert Benton over een gescheiden echtpaar, vechtend voor het enig kind, kreeg niet minder dan 5 oscar's: beste scenario, beste film, beste regie, beste acteur (Dustin Hoffman) en beste bijrol (Meril Streep). "All that Jazz" van Bob Fosse kreeg 4 oscar's (arrangement, kunstregie, kostuumontwerp, montage) en Francis Ford Coppola's "Apocalypse Now" 2 (cinematografie, geluid).

De beste actrice werd Sally Field voor haar prestatie in "Norma Rae" en de beste buitenlandse film werd Volker Schlöndorff's "Die Blechtrommel".

Vanuit Luxemburgse kringen - zowel politieke als commerciële (RTL) - worden momenteel voorstellen geformuleerd tot het maken van een gezamenlijk BENELUX-PROGRAMMA VOOR RADIO EN TELEVISIE. Het programma, dat in 3 talen zou lopen, Frans, Nederlands en Luxemburgs, zou een niet-commercieel karakter hebben en geplaatst worden op het 4de kanaal van de RTL- satelliet, als die er ooit komt.

Dit alles moet gezien worden in het raam van pogingen om de Benlux gedachte te doen heropleven als tegengewicht tegen de kracht van de grote landen. De commerciële belangen van RTL, één der grootste belastingbetalers van Luxemburg, zullen er ook wel niet vreemd aan zijn.

De PLATEN- en CASSETTE-INDUSTRIE zit in een MALAISE.

Dit is niet alleen zo in Europa, maar ook in de VS en Canada.

De oorzaak kan hier niet alleen op de rug geschoven worden van de zgn. piraterij, de industrie heeft dit ook aan zichzelf te wijten, aldus de Nederlandse auteursrechtenorganisatie BUMA/STEMRA in haar jaarverslag.

Een van de oorzaken is het feit dat de fonografische industrie en handel haar groeiemarkt voornamelijk heeft gezocht in het hitgevoelige wegwerprepertoire. Met als gevolg een zeer gering platenassortiment in de winkel, want de doorsnee winkelier is eraan gewend geraakt de hitparadelijst (en ook niet veel meer) als bestelformulier te gebruiken.

Een andere plaats waar het volgens Buma/Stemra spaak loopt is bij de distributie. Hier zou men een voorbeeld moeten nemen aan de boekenwereld, waar een heel groot boekenaanbod redelijk toegankelijk is voor het publiek.

Niettemin blijft ook een nog steeds toenevend fenomeen als het privécopiëren een hinderpaal. In Nederland b.v. worden jaarlijks zo'n 30 tot 40 miljoen blanco-cassettes verkocht.

Toch blijft de opsporing en vervolging van vervalsers (o.a. van geluidsbandjes) nog steeds het hoofdprobleem.